

Recordant Barbara Stanwyck: *Las tres noches de Eva* (Preston Sturges, 1941)

Júlia Pons

Ara fa cent anys, va néixer a Nova York la que seria una de les actrius amb més talent i magnetisme del Hollywood dels anys 40: Barbara Stanwyck.

Nascuda Ruby Stevens el 1907 a Brooklyn, ascendí des del món del teatre de varietats —corista a les *Ziegfield Follies*— cap a intèrpret d'obres destacades a Broadway, per debutar exitosament al cinema amb els inicis del sonor el 1929, fins a assolir un brillant i merescut lloc entre els noms de l'època daurada del Hollywood dels anys 30 i 40.

En la línia d'actrius com Bette Davies, Joan Crawford o Katharine Hepburn, Barbara Stanwyck destacà per la seva versatilitat, conreant pràcticament tots els gèneres, comèdia: *Bola de Fuego* (Howard Hawks, 1941), *Las tres noches de Eva* (Preston Sturges, 1941), cinema negre: *Perdición* (Billy Wilder, 1944), *El extraño amor de Martha Ivers* (Lewis Millestone, 1946), drama: *Juan Nadie* (Frank Capra, 1941), *Encuentro en la noche* (Fritz Lang, 1952), melodrama: *Stella Dallas* (King Vidor, 1937)- i el western, *La Osa mayor y las estrellas* (John Ford, 1936), un fet bastant insòlit en una indústria poc donada als canvis de registre. La Stanwyck, lluny de ser una *sex symbol*, podia arribar a desprendre grans dosis de sensualitat: resta inoblidable encarnant la pèrfida Phyllis Dietrichson a *Perdición*. Posseïa un magnetisme especial, dotava de gran convicció i intensitat els seus personatges, transmetia la mateixa naturalitat al drama que a la comèdia, cada pel·lícula és una petita lliçó d'interpretació. Commoedora, sarcàstica, dolça, agressiva, freda

i cruel, el seu afinat instint dramàtic feia que gairebé no calgués dirigir-la, en paraules del director Preston Sturges. Les seves millors armes, la mirada (lliçó apresada de Frank Capra) i una veu poderosa, una mica greu, sensual, plena de matisos. Un talent que la portaria a treballar amb alguns dels millors directors de la història del cinema. En destacaven a més la professionalitat i gran encant personal. Deia Billy Wilder que era una de les persones més encisadores i populars de Hollywood, en contrast amb la imatge de *femme fatale* o de caràcter dur d'alguns dels seus papers més famosos.

A Frank Capra li devia la primera oportunitat per demostrar la seva solvència interpretativa (*Mujeres ligeras*, 1930). Van treballar junts en cinc ocasions, al llarg dels anys 30 i 40. Preston Sturges, complint una promesa que li havia fet quan era només guionista, la va fer protagonista en dirigir *Las tres noches de Eva*, film que va suposar el descobriment de la Stanwyck com una magnífica actriu de comèdia.

Dones lluitadores

La majoria dels seus personatges, dins de la gran varietat que interpretà (mare sacrificada, reina de les varietats, "caçafortunes", estafadora professional, amant de pistolers, jugadora i reina de *saloon*, assassina, víctima, esposa abnegada, periodista intrèpida...) , tenen en comú un caràcter decidit, fort, obstinat, amb un costat tendre amagat. Hi ha un cert component autobiogràfic en aquestes dones que han d'expressar la seva capacitat d'adaptar-se a les circumstàncies, apurant l'enginy o treballant fora de casa per tirar endavant a l'època de la depressió, com ella mateixa havia fet des d'uns orígens humils i una infantesa dura a Brooklyn, filla d'immigrants irlandesos. Personatges femenins que, al llarg de la narració, van patir una transformació, en clau d'humor o de drama, i es van traient la màscara de duresa o ironia sota la qual s'han protegit, i això succeeix normalment —la fórmula es reitera, amb èxit— en topar-se amb l'amor, amb un home honest o ingenu que els fa treure la part més humana, noble i vulnerable que porten amagada sota un comportament sense gaires escrúpols. Son dones supervivents, aventureres, emprenedores. Son les protagonistes intrigants, encisadores i finalment entranyables de *Las tres noches de Eva*, *Bola de fuego*, *Juan Nadie*.

Las tres noches de Eva

Las tres noches de Eva, una de les fites de la comèdia sofisticada dels 40, resulta una bona mostra en claud'humor d'aquest personatge. És una de les comèdies més reeixides de Stanwyck, junt amb

Bola de fuego i també una de les quals disfrutà més d'interpretar.

Va ser la seva primera incursió en el gènere i el resultat fou magnífic. Dirigida per Preston Sturges, un dels satírics més destacats de l'època, autor de corrosives visions sobre el món de la política o la publicitat (*Navidades en julio*, 1940), les icones de la societat nord-americana, sota el títol original *The Lady Eve*, la pel·lícula és una hàbil combinació de romanticisme i *screwball comedy* (comèdia en zig-zaga, amb girs inesperats), un gènere molt popular durant els anys 30. A l'estil de *La fiera de mi niña* (1938, Howard Hawks), parteix d'una fórmula semblant: científic ingenu i atractiu apassionat per qualsevol animal estrofolari xoca amb dona de caràcter decidit i particular que provoca un caos a la seva vida; amor amb situacions grotesques i hilarants. A l'entorn del vell tema de la guerra de sexes, Sturges basteix una sàtira irreverent, de ritme trepidant, amb un guió model d'humor elegant, ple de diàlegs inspirats i gags visuals (començant pels títols de crèdit, que s'obren i tanquen amb una divertida serpeta jugant amb una poma). Stanwyck sembla haver nascut per a la comèdia, encarnant a la seductora, astuta i imaginativa Jane-Eva, la filla i aprenent d'un jugador i estafador de primera, que fa caure al seu parany l'ingenu Charles (Henry Fonda, que també s'estrenava en el gènere), el ric hereu d'un imperi de cervesa. Amb el que no compta és amb caure ella també en el parany amorós, i aquí comencen els problemes, amb una divertida i brillant venjança (fer que s'enamori d'ella mateixa fent-se passar per una altra, sense disfresses) que acaba en benefici dels dos (en un gir de la situació i diàlegs que recorden el famós "ningú no es perfecte" de Billy Wilder).

Els protagonistes broden el seu paper (Stanwyck es "menja" Fonda, qui fa el seu paper amb una estoïcisme que li valgué ser comparat amb Buster Keaton), en una sèrie d'escenes memorables (Jane imaginant els pensaments de les dones que envolten Charles; pare i filla fent-se trampes a les cartes mutuament, la nit de noces, Jane-Eva a la mansió de Charles), girs de gran tendresa (l'escena d'Eva acariciant el cabell de Charles, commoguda per la seva candidesa), d'autèntic dramatisme (el rebuig de Charles en confessar-li a què es dedica). Els secundaris són excel·lents (l'lastima no treure més profit del pare (Charles Coburn) i els seus jocs de cartes). No manquen les caigudes, travetes, els socors de l'alta societat amb

majordoms. Sturges escriví, referint-se a detalls del guió: "era precisament el risc que corria a les meves pel·lícules, trepitjant un terreny perillós, vorejant el rebuig, el que donava tan bon resultat." La interpretació de Stanwyck és fresca, natural, inigualable, dotant dels matisos necessaris l'evolució del personatge d'Eva, de picara a enamorada, fent-se passar per una falsa Lady amb accent britànic. La protagonista sembla que té molt a veure amb la mare del director, una dona molt particular que es movia per l'alta societat acompanyada del seu fill, a veure quin profit podien treure d'aquells privilegiats.

L'actriu no oblidà el gest de Preston Sturges, que la va imposar als estudis per davant de Paulette Goddard, ja que li havia promès temps enrere un paper protagonista. Barbara Stanwyck: "Mai m'he divertit tant com amb aquest paper. Preston ens demanava constantment que ens semblaven els diàlegs, i, si no ens agradaven, responia que el guionista era un perfecte imbècil i els canviava. I ell era el guionista! De vegades, mentre rodàvem, feia riallades amb els seus diàlegs. Era un egocèntric total, però no ho dic en sentit pejoratiu".

Després de *Las tres noches de Eva*, Barbara Stanwyck rodà el mateix any 1941 la comèdia *Bola de fuego* amb Gary Cooper, dirigida per Howard Hawks. Dues de les seves millors comèdies, que han esdevingut clàssics del gènere molt en gran part gràcies a ella.

Treballadora infatigable, Barbara Stanwyck va actuar al llarg de quaranta anys en més una vuitantena de pel·lícules i fou nominada quatre vegades als Oscar; el 1984 va rebre un merescut premi de reconeixement a tota la carrera, una carrera que representa de fet un resum de la millor època del cinema americà. ■

